

Dni

chorvátskej

kultúry

v Slovenskej republike / 24. - 29. máj 1998

hudba

24. máj • 15.00

Bratislava - Hlavné námestie
KUMPANIJA SMOKVICA

vystúpenie súboru historického šermu z ostrova Korčula

24. máj • 19.00

Bratislava - Koncertná sieň SF
**SLÁVNOSTNÝ OTVÁRACÍ KONCERT
SYMFONICKÝ ORCHESTER CHORVÁTSKEHO
ROZHLASU A TELEVÍZIE**

Dirigent: **Nikša Bareza**

Katarina Krpan / klavír • **Marija Mlinar** / harfa
Višnja Mažuran / čembalo • **Ljubo Gašparovič** / klavír

Program
Bruno Bjelinski: *Concertino pre klavír, sláčiky a bicie nástroje*
Frank Martin: *Malá koncertantná symfónia pre harfu, čembalo, klavír a dva sláčikové orchestre*
Richard Strauss: *Macbeth, op. 23*
Don Juan, op. 20

25. máj • 19.00

Bratislava - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
Záhrebské kvarteto

Vladimír Krpan / klavír • **Andrija Potroško** / kontrabas

Program
Dmitrij Šostakovič: *3. sláčikové kvarteto F dur, op. 73*
Stjepan Šulek: *Sexteto pre 2 huslí, violu, violončelo, kontrabas a klavír*

26. máj • 19.00

Rusovce - Umelecká scéna SĽUKu
KUMPANIJA SMOKVICA

vystúpenie súboru historického šermu z ostrova Korčula

27. máj • 19.00

Bratislava - Koncertná sieň Klarisky
**Súbor tamburášov
Chorvátskeho rozhlasu a televízie**

29. máj • 19.00

Moyzesova sieň SF
Tamara Obrovac / spev

Džezové trio / klavír, kontrabas, bicie
koncert folk-džezového zoskupenia

divadlo

25. máj • 19.00

Stredoslovenské štátne divadlo
Zvolen, Divadlo J.G. Tajovského

26. máj • 19.00

Bratislava, divadlo Ludus
DIVADLO MLADÝCH ZÁHREB
René Medvešek: **VEDRO**

film

25. máj • 18.00 • 20.30

Bratislava, kino MLADOST
KTO SI SPIEVA NA ZLÉ NEMYSLÍ / 1970
26. máj • 18.00 • 20.30

FRAGMENTY / 1991
PRÍBEH Z CHORVÁTSKA / 1991
27. máj • 18.00 • 20.30

**AKO SA ZAČALA VOJNA NA MOJOM
OSTROVE** / 1996
MONDO BOBO / 1997

25. máj • 19.45
Banská Bystrica, ART KINO
MONDO BOBO / 1997

26. máj • 19.45
**AKO SA ZAČALA VOJNA NA MOJOM
OSTROVE** / 1996

27. máj • 19.45
FRAGMENTY / 1991

28. máj • 19.45
PRÍBEH Z CHORVÁTSKA / 1991

29. máj • 19.45
KTO SI SPIEVA NA ZLÉ NEMYSLÍ / 1970

výstavy

24. máj • 17.00 • Bratislava, Dom kultúry,
nám.SNP 12

**SÚČASNÁ CHORVÁTSKA GRAFIKA
100 ROKOV CHORVÁTSKEHO DIZAJNU**
26. máj • 15.00 • Bratislava, Bibiana
HISTORICKÉ HRAČKY

literatúra

25. máj • 15.00 • Bratislava, Univerzitná knižnica,
Videokabinet na prizemí
PREZENTÁCIA MONOGRAFIE ZRINKY KOVAČEVIČ

Dni chorvátskej kultúry v Slovenskej republike

24.-29. mája 1998

Film

KTO SI SPIEVA NA ZLÉ NEMYSLÍ

(Tko pjeva zlo no misli, 1970)

Réžia: Krešo Golik

Námet: Vjekoslav Majer

Scenár: Kresimir Golik, Ivo Skrabalo

Kamera: Ivica Rajkovic

Hrajú: Relja Basic (Gospon Fulir), Mirjana Bohanec (ana Safranek), Franjo Majetc (Franjo Safranek), Mia Oremoovic (teta Mina), Tomislav Zganec (Perica Safranek)

Jeden z najlepších a najúspešnejších chorvátskych filmov. Hudobná komédia o manželstve a nevere z pohľadu 6-ročného chlapca.

FRAGMENTY

(Krhotine, 1991)

Réžia: Zrinko Ogresta

Hrajú: Slavko Juraga, Alma Prica, Filip Sovagovic

Osudy jednej chorvátskej rodiny v období troch generácií, s dôrazom na najťažšie obdobie chorvátskych dejín.

PRÍBEH Z CHORVÁTSKA

(Priča iz Hrvatske, 1991)

Réžia: Krsto Papic

Hrajú: Nada Gacesis-Livakoovic, Ivo Gregurevic, Mustafa Nadarevic, Maja Ruzic

Dramatické zmeny v politickej a sociálnej situácii v Chorvátsku na pozadí osudov dvoch rodín, stojacich na opozičných stranách politického spektra.

AKO SA ZAČALA VOJNA NA MOJOM OSTROVE

(Kako je počeo rat na mom otoku, 1996)

Réžia: Vinko Brešan

Scenár: Vinko Brešan, Ivo Brešan

Hudba: Mate Maticic

Hrajú: Vlatko Dublic (Blaz Gajski), Ljubomir Kerekos (major Aleksa), Matija Prškalo (Lucija Milosavljevic), Vinko Brešan (policajt), Rene Bitorajac, Leon Lucev, Mladen Vulic

Debut mladého chorvátskeho režiséra je prvým úsmevným pohľadom na nedávne tragické udalosti v bývalej Juhoslávii.

MONDO BOBO

(Mondo Bobo, 1997)

Réžia: Goran Rušinovič

Kamera: Ven Jemersic

Hrajú: Nino Bantic, Natasa Dorcic, Svebor Kranjec, Damir Urban

Originálne vystavaný kriminálny príbeh reprezentuje najmladšiu filmársku generáciu v Chorvátsku.

Dni chorvátskej kultúry v Slovenskej republike

24.-29. mája 1998

Hudba

Symfonický orchester chorvátskeho rozhlasu a televízie

Prvé vysielanie Rádia Záhreb sa uskutočnilo 15. mája 1926 a už v roku 1930 bol založený Rozhlasový orchester. Roku 1951 založilo Rádio Záhreb Komorný orchester, ktorý sa rozšíril postupne na symfonický orchester. Medzi významnými dirigentmi a sólistami, ktorí s orchestrom spolupracovali, boli Lorin Maazel, Zubin Mehta, Franz Konwitschny, Krzysztof Penderecki, Henry Szeryng, Leonid Kogan, Ruggero Ricci, Mstislav Rostropovič, Ivo Pogorelič a i.

Dirigent Nikša Bareza

je absolventom Hudobnej akadémie v Záhrebe, štúdium si ďalej prehlboval na Mozarteu v Salzburgu. Od roku 1957 dirigoval Orchester Opery Chorvátskeho národného divadla a bol hudobným riaditeľom Opery v rokoch 1965-1974. Od roku 1992 pôsobí ako šéfdirigent Symfonického orchestra chorvátskeho rozhlasu a televízie a hudobný riaditeľ Letných festivalov v Splitte a Dubrovniku.

Záhrebské sláčikové kvarteto

je nstarším chorvátskym komorným zoskupením. Od svojho založenia si buduje tradičný repertoár a venuje sa aj interpretácii súčasných diel. Osobitné miesto v ich aktivitách zaujíma prezentácia chorvátskeho kultúrneho dedičstva.

* * *

Bruno Bjelinski, chorvátsky skladateľ (1909-1992)

vyštudoval právo a kompozíciu. Pôsobil ako profesor na Hudobnej akadémii v Záhrebe. Skomponoval 15 symfónií, zborové, koncertantné, komorné, vokálne, sólové skladby.

Frank Martin (1890-1974), švajčiarsky skladateľ a pedagóg

Pôsobil v Zürichu, Paríži a Ríme. Patril k najvýznamnejším zjavom súčasnej švajčiarskej hudby

STOROČIE CHORVÁTSKEHO DIZAJNU

Pokúsiť sa akýmkoľvek spôsobom predstaviť históriu dizajnu na území Chorvátska znamená urobiť priesek obdobím dlhším ako sto rokov a niekoľkými dramaticky rozdielnymi ekonomicko-sociálnymi, ako aj politickými okolnosťami, ktoré sa vystriedali v miestach dnešnej Chorvátskej republiky. Kontext, ktorý dnes legitímne považujeme za chorvátsky kultúrny priestor, prežil v uplynulých sto rokoch mimoriadne veľké premeny, ktoré vplývali na formovanie toho, čo sa dnes nazýva dizajn, v technickom i estetickom zmysle.

Prirodzene, že pojem design, ktorý dnes znamená formovanie funkcionálnych predmetov a vizuálnych komunikácií (teda to, čo sa často nazýva produkt dizajn a grafický dizajn), nebol v chorvátskom kontexte aktuálny počas celého obdobia.

Ba čo viac, prevažná časť realizácií patrí skôr k tomu, čo sa obyčajne nazýva umeleckým remeslom, teda tvarovanie v malých sériách a manufaktúrne vyrobených predmetov a vizuálnych komunikácií. Význam, ba aj tradícia Priemyselnej školy v Záhrebe, založenej v roku 1882, je v tomto zmysle nesporný. Rovnako sa však nedá obísť aj vplyv ekonomickej situácie, ktorá v priebehu uplynulého storočia neexistovala ako nepretržitý vývojový proces, ale ako jedno typické periférne prostredie západoeurópskej kultúry. Ale predsa, aj ako veľmi lokálne ohraničené a ekonomicky dosť závislé od veľkých miest priemyselnej kultúry, územie Chorvátska bolo priestorom, kde vznikli veľmi zrelé diela v oblasti dizajnu.

Tieto diela dnes svedčia o vysokej, miestami až vrcholnej úrovni výtvarnej kultúry. Ekonomický faktor tohto kontextu však nikdy nemal - zhodou okolností a za rôznych vplyvov - dostatočne dlhé obdobie kontinuity mieru a ekonomického pokroku, aby sa skutočne rozvinul do priestoru dostatočne podnetného pre uplatnenie dizajnerských stratégií v každodennom živote. Chorvátsko bolo okrem toho predsa len krajinou, ktorej potreby urbanistickej a občianskej populácie mohli v najvyššej mieru uspokojovať malé a stredne veľké dielne umeleckých remesiel.

Za takýchto okolností, počas prvého občianskeho obdobia chorvátskej kultúry - od založenia Priemyselnej školy do roku 1945 - nebolo ani podnetov na nepretržitý rozvoj dizajnerských stratégií v spoločnosti, lebo priemyselná výroba jednoducho nikdy nebola na takej úrovni, že by bolo možné dostatočne investovať do rozvoja pôvodných ideí. Preto sa v tom období to, čo dnes nazývame designom, redukovalo vlastne na malosériové

remeselnícku výrobu spotrebných predmetov, ale aj na množstvo ideových projektov a prototypov, ktoré sa, žiaľ, nikdy nedočkali sériovej výroby.

V oblasti formovania vizuálnych komunikácií v uvedenom období je stav, logikou a zákonitosťami odboru, o niečo iný a bohatší, lebo potreby mohli byť uspokojované nižšími nákladmi. Okrem toho intenzita obchodného a kultúrneho života bola vždy takou, že vždy poskytovala autorom dostatok pohnutí pre vizuálne tvarovanie, ktoré bolo technicky i esteticky na veľmi vysokej úrovni. Preto, keď je reč o chorvátskom grafickom dizajne, možno hovoriť o existencii tradície. Že je tomu tak, svedčí aj história dizajnu po roku 1945, kedy sa aj v úplne zmenených politických a ekonomických podmienkach udržala veľmi vysoká úroveň formovania vizuálnych komunikácií. V tom období sa rozvíjalo aj vedomie o potrebe systémového zabudovania dizajnu do spoločenských tokov /obehu/, a tak v r.1950 bola v Záhrebe založená Akadémia úžitkového umenia, ktorú, žiaľ, zatvorili už po štyroch rokoch. Preto Chorvátsko nemalo inštitúciu na vzdelávanie dizajnérov až do roku 1989, kedy bolo založené Štúdium designu, ktoré dnes pôsobí pri Fakulte architektúry.

V chorvátskom kultúrnom kontexte architekti nezriedka pôsobili aj ako dizajnéri, naplňajúc týmto spôsobom modernistickú koncepciu o totálnom formovaní priestoru. Rozoznávanie tejto modernity ako vyjadrenia a výrazu občianskej kultúry sa dnes - na počiatku formovania novej občianskej spoločnosti - zdá byť veľmi dôležitým, a popisovanie celej histórie designu by malo byť solídnu osnovou na založenie chorvátskej modernej kultúrnej identity.

Nakoniec, jednotlivé autorské opusy, z ktorých sú dnes známe len jednotlivé časti a segmenty, si rozhodne zaslúžia mimoriadnu pozornosť, a to práve z hľadiska tvorby v oblasti dizajnu. To preto, že mnohé z tých opusov sú dnes veľkou neznámou ako aj preto, že sa vo veľkých prehľadoch histórie výtvarných umení dost' často riadia periférnym záujmom jednotlivých autorov.

Feda Vukić